

Mintaqaviy muloqotni rivojlantirishning sifat jihatidan yangi bosqichi

Toshkentda 29-noyabr kuni Markaziy Osiyo davlatlari rahbarlarining Maslahat uchrashuvi bo'lib o'tdi.

Markaziy Osiyo xalqlarini ko'p asrlik qardoshlik rishtalari, mushtarak tarix, ma'naviy va madaniy qadriyatlar, o'xshash til va mentalitet birlashtirib turadi. Ta'bir joiz bo'lsa, O'zbekiston, Qozog'iston, Qirg'iziston, Tojikiston, Turkmaniston bir qo'lning besh barmog'idek hamisha bir-biriga suyangan, yelkadosh bo'lgan. Umumiy tarixiy merosga ega xalqlarimizning barqaror rivojlanishi va farovon kelajagini bir-biridan ayri holda tasavvur etib bo'lmaydi.

Shu bois Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev saylovoldi dasturidayoq tashqi siyosatni amalga oshirishda barcha davlatlar, birinchi navbatda, qo'shni mamlakatlar bilan do'stona munosabatlar va o'zaro manfaatli hamkorlikni yanada mustahkamlashga ustuvor ahamiyat qaratgan edi.

Bu maqsadlar 2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishi bo'yicha Harakatlar strategiyasida o'z ifodasini topdi. Chuqur o'ylangan, o'zaro manfaatli va amaliy tashqi siyosat yuritish, O'zbekistonning yon-atrofida xavfsizlik, barqarorlik va yaxshi qo'shnichilik muhitini mustahkamlash, davlat chegaralarini delimitatsiya va demarkatsiya qilishni hal etish kabi masalalar ustuvor yo'nalishlar etib belgilandi.

O'tgan qisqa vaqtda bu borada tarixiy qadamlar qo'yildi. Chegaradan o'tish, suvdan foydalanish kabi o'tkir muammolar hal etildi. Chegaralar ochildi, o'zaro bordi-keldi ko'paydi.

Prezidentimiz ilk davlat tashriflarini qo'shni mamlakatlarga amalga oshirdi. Turkmaniston, Qirg'iziston va Tojikiston bilan strategik sheriklik munosabatlari o'rnatildi. Qozog'iston bilan strategik sheriklikni yanada chuqurlashtirish borasida muhim hujjatlar imzolandi.

Markaziy Osiyoning barcha davlatlari bilan umumiy chegaraga ega O'zbekistonning bu sa'y-harakatlari butun mintaqadagi muhitga ijobiy ta'sir ko'rsatdi.

Markaziy Osiyo davlatlari rahbarlarining Maslahat uchrashuvi ana shunday yaxshi qo'shnichilik muhiti, xalqlar o'rtasidagi do'stlikni yanada mustahkamlashga qaratilgan

ezgu tashabbusdir.

Mazkur anjuman tarixiga nazar tashlasak, Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev bu haqda ilk bor Birlashgan Millatlar Tashkiloti minbaridan turib aytgan edi. 2017-yil sentyabr oyida bo'lib o'tgan BMT Bosh Assambleyasining 72-sessiyasidagi nutqida davlatimiz rahbari "Markaziy Osiyoning qoq markazida joylashgan O'zbekiston ushbu mintaqa barqarorlik, izchil taraqqiyot va yaxshi qo'shnichilik hududiga aylanishidan bevosita manfaatdordir. Tinch-osoyishta, iqtisodiy jihatdan taraqqiy etgan Markaziy Osiyo – biz intiladigan eng muhim maqsad va asosiy vazifadir. O'zbekiston o'zaro muloqot, amaliy hamkorlik va yaxshi qo'shnichilikni mustahkamlashning qat'iy tarafdoridir", deya ta'kidladi.

O'sha yili noyabr oyida Samarqandda BMT shafeligida o'tkazilgan "Markaziy Osiyo: yagona tarix va umumiy kelajak, barqaror rivojlanish va taraqqiyot yo'lidagi hamkorlik" mavzusidagi xalqaro anjumanda Prezidentimiz Markaziy Osiyoga oid dolzarb masalalar bo'yicha mintaqa mamlakatlarining sa'y-harakatlarini birlashtirish, buning uchun Markaziy Osiyo davlatlari rahbarlarining maslahat uchrashuvlarini muntazam yo'lga qo'yishni taklif etdi.

Bu tashabbusni mintaqadagi barcha davlatlar va xalqaro tashkilotlar qo'llab-quvvatladi. Elboshi Nursulton Nazarboyevning taklifiga binoan, birinchi Maslahat uchrashuvi 2018-yil 15-martda Qozog'istonda bo'lib o'tdi. Unda mintaqa mamlakatlari o'rtasida siyosiy, savdo-iqtisodiy va gumanitar hamkorlikni rivojlantirish, terrorizm, diniy ekstremizm, narkotik moddalar va qurol-yarog' kontrabandasiga qarshi birgalikda kurashish, Markaziy Osiyoda xavfsizlik va barqarorlikni mustahkamlash masalalari muhokama qilindi.

Davlatimiz rahbari taklifining ijobati sifatida 2018-yil 22-iyun kuni BMT Bosh Assambleyasi tomonidan Markaziy Osiyo bo'yicha maxsus rezolyutsiya qabul qilingani mintaqaviy hamkorlik rivojiga mustahkam zamin yaratadigan yana bir tarixiy voqea bo'ldi.

Prezidentimiz tashabbusi bilan O'zbekiston tashqi siyosatida "Markaziy Osiyo – bosh ustuvor yo'nalish" tamoyili amalda tatbiq etila boshladi. Barcha qo'shnilarimiz bilan do'stona va o'zaro ishonch ruhidagi munosabatlarni yanada mustahkamlash asosiy vazifalardan biriga aylandi.

Qozog'iston O'zbekistonning asosiy savdo sheriklaridan sanaladi. 2018-yilda ikki mamlakat o'rtasidagi tovar ayirboshlash hajmi 50 foiz o'sib, 3 milliard dollardan oshgan. Joriy yilning yanvar-oktyabr oylarida bu ko'rsatkich 2,9 milliard dollarni tashkil etdi.

Ikki tomonlama hamkorlik bo'yicha hukumatlararo komissiya samarali faoliyat olib bormoqda. Yurtimizda Qozog'iston kapitali ishtirokida 766 ta, Qozog'istonda esa

O'zbekiston rezidentlari ishtirokida qariyb 200 korxonalar ochilgan. Avtomobil va temir yo'llar orqali yuk tashish hajmi ham o'sgan. Mamlakatlarimizning yirik shaharlari o'rtasida avtobus va samolyotlar qatnovi yo'lga qo'yilgan.

Qirg'iziston bilan aloqalar ham kengaymoqda. Xususan, 2018-yilda ikki tomonlama tovar ayirboshlash hajmi 481 million dollardan oshgan bo'lsa, joriy yilning yanvar-oktyabr oylaridayoq keskin o'sib, 703 million dollarga yetgan.

Ikki tomonlama hamkorlik bo'yicha hukumatlararo komissiya ishlamoqda. O'zbekistonda Qirg'iziston vakillari ishtirokida 150 ta, Qirg'izistonda esa yurtimiz kapitali ishtirokida 51 korxonalar ochilgan. Hududlararo aloqalar, sanoat kooperatsiyasi ham izchil rivojlanmoqda.

Keyingi yillarda Tojikiston bilan hamkorlik ham faollashdi. Masalan, 2018-yilda mamlakatlarimiz o'rtasidagi o'zaro savdo hajmi 389 million dollardan oshgan bo'lsa, joriy yilning yanvar-oktyabr oylarida bu ko'rsatkich qariyb 30 foiz o'sib, 408 million dollarga yetgan.

Savdo-iqtisodiy hamkorlik bo'yicha hukumatlararo komissiya tuzilgan. Ikki mamlakatda o'zaro hamkorlikda tuzilgan o'nlab korxonalar ishlab turibdi. Madaniy-gumanitar va turizm sohasidagi aloqalar ham kengaymoqda.

Markaziy Osiyo davlatlari rahbarlari sammitining asosiy voqealari 29-noyabr kuni Ko'ksaroy qarorgohida bo'ldi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev dastlab sammit mehmonlari bilan uchrashuvlar o'tkazdi.

Qozog'iston Respublikasining Birinchi Prezidenti – Elboshi Nursulton Nazarboyev bilan uchrashuv avvalida davlatimiz rahbari oliy martabali mehmonni samimiy qutlab, unga O'zbekistonning mintaqa mamlakatlari yetakchilari uchrashuvlarini o'tkazish tashabbusini qo'llab-quvvatlagani uchun yana bir bor minnatdorlik bildirdi.

Birgalikdagi sa'y-harakatlar tufayli keyingi yillarda O'zbekiston va Qozog'iston o'rtasidagi an'anaviy yaqin munosabatlar sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarildi, aniq amaliy mazmun bilan boyidi.

Elboshi Nursulton Nazarboyev, o'z navbatida, Prezident Shavkat Mirziyoyev tashabbusi bilan ilk bor 2018-yili Nur-Sulton shahrida o'tgan Markaziy Osiyo davlatlari rahbarlarining maslahat uchrashuvlari mintaqada ko'p qirrali hamkorlikni yanada mustahkamlashga xizmat qilayotgani hamda sheriklikning amaliy loyihalarini ilgari surish uchun samarali maydon vazifasini o'tayotganini ta'kidladi.

Uchrashuvda ikki tomonlama munosabatlarga oid, shuningdek, global va mintaqaviy ahamiyatga molik dolzarb masalalar yuzasidan fikr almashildi.

Qirg'iziston Respublikasi Prezidenti Sooronbay Jeenbekov bilan uchrashuvda davlat rahbarlari O'zbekiston bilan Qirg'iziston o'rtasidagi ko'p asrlik do'stlik va yaxshi qo'shnichilik munosabatlari izchil mustahkamlanib borayotganini katta mamnuniyat bilan qayd etdilar.

Turli darajalardagi aloqalar faollashgani, tovar ayirboshlash ortayotgani, gumanitar almashinuvlar jadallashgani alohida ta'kidlandi.

Mintaqaviy va xalqaro ahamiyatga molik dolzarb masalalar yuzasidan ham fikr almashildi. Tomonlar Markaziy Osiyo davlat rahbarlarining Toshkentdagi Maslahat uchrashuvi mintaqa mamlakatlari o'rtasidagi aloqalarni yanada faollashtirish hamda do'stlik, yaxshi qo'shnichilik va o'zaro manfaatli hamkorlik munosabatlarini mustahkamlashga salmoqli hissa qo'shishiga ishonch bildirdilar.

Tojikiston Respublikasi Prezidenti Emomali Rahmon bilan muloqotda strategik sheriklik darajasiga ko'tarilgan ko'p qirrali O'zbekiston – Tojikiston hamkorligi rivojlanib borayotgani katta mamnuniyat bilan qayd etildi.

Hamkorlikdagi sa'y-harakatlar tufayli bugun savdo-iqtisodiy munosabatlar faol rivojlanmoqda. O'zaro savdo hajmi ortmoqda, turli tarmoqlardagi kooperatsiya kuchaymoqda, madaniy-gumanitar almashinuv kengaymoqda.

Uchrashuvda qardosh mamlakatlarimiz o'rtasidagi hamkorlikni kengaytirish istiqbollari muhokama qilindi, shuningdek, mintaqaviy va xalqaro ahamiyatga molik dolzarb masalalar ko'rib chiqildi.

Davlat rahbarlari O'zbekiston va Tojikiston o'rtasida do'stlik va yaxshi qo'shnichilik, strategik sheriklik munosabatlarini yanada mustahkamlash borasida intilishlari qat'iy ekanini ta'kidladilar.

Turkmaniston Prezidenti Gurbanguli Berdimuhamedov bilan uchrashuvda tomonlar mamlakatlarimiz hamkorligining dolzarb masalalari va ularni kengaytirish istiqbollarini muhokama qildilar. Davlat rahbarlari, shuningdek, xalqaro va mintaqaviy ahamiyatga molik masalalar yuzasidan fikr almashdilar.

Shundan so'ng Markaziy Osiyo davlat rahbarlarining Maslahat uchrashuvi boshlandi.

Suratga tushish marosimidan so'ng delegatsiyalar rahbarlarining tor doiradagi uchrashuvi bo'lib o'tdi. Unda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev,

Qozog'iston Respublikasining Birinchi Prezidenti – Elboshi Nursulton Nazarboyev, Qirg'iziston Respublikasi Prezidenti Sooronbay Jeenbekov, Tojikiston Respublikasi Prezidenti Emomali Rahmon va Turkmaniston Prezidenti Gurbanguli Berdimuhamedov ishtirok etdi.

Sammitda O'zbekiston Prezidenti Shavkat Mirziyoyev nutq so'zladi.

Davlatimiz rahbari majlis ishtirokchilarini samimiy qutlab, ushbu uchrashuv hayot talabi, tomonlarning do'stlik va yaxshi qo'shnichilikni mustahkamlash, sheriklikni kengaytirishga intilishi ifodasi ekanini ta'kidladi.

Markaziy Osiyo davlatlari rahbarlarining siyosiy irodasi va birgalikdagi sa'y-harakatlari tufayli oxirgi yillarda ko'plab murakkab masalalarga yechim topildi. Bu ijobiy o'zgarishlar xalqlarimiz tomonidan qo'llab-quvvatlandi hamda butun dunyoda yuqori baholandi.

Shu bilan birga, tez o'zgarayotgan dunyoda yangidan-yangi masalalar kun tartibiga chiqmoqda. Mintaqaviy xavfsizlikka tahdidlar, barqaror rivojlanishga halal beruvchi omillar paydo bo'layotir. Bu o'zaro ishonchga asoslangan sheriklikni mustahkamlashni, sa'y-harakatlarni muvofiqlashtirishni talab etmoqda.

Yetakchilarning mazkur uchrashuvi oliy darajadagi mintaqaviy muloqotni sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqadi.

– Yaratganning inoyati bilan biz qo'shnilarmiz. Xalqlarimizning tarixi va taqdiri, kelajagi chambarchas bog'liq. Bu esa mintaqamizni birlashtiruvchi katta kuchdir, – dedi Shavkat Mirziyoyev.

Davlatimiz rahbari Markaziy Osiyoda ko'p tomonlama hamkorlik bo'yicha yagona nuqtayi nazarni kelishish zarurligini ta'kidlab, uning asosiy yo'nalishlari haqida o'z fikrlarini bildirdi, qator muhim tashabbuslarni ilgari surdi.

Bu, avvalo, savdo-iqtisodiy va investitsiyaviy aloqalarni rivojlantirishdir. Katta bozorga ega, tabiiy xomashyo va inson resurslari salmoqli bo'lgan mintaqamizning raqobatdosh ustunliklarini imkon qadar to'liq ishga solish muhim. Qo'shimcha qiymat zanjirini shakllantirish, mintaqada ichida savdoni kengaytirish, ish o'rinlari yaratish maqsadida iqtisodiyotning turli tarmoqlarida yangi imkoniyatlarni aniqlash va kooperatsiya loyihalarini amalga oshirish lozim.

O'zbekiston qishloq xo'jaligi mashinasozligi, avtomobilsozlik, elektrotexnika, to'qimachilik sanoati, agrar tarmoqda faol hamkorlik qilishga tayyor ekani bildirildi.

Ikkinchi muhim yo'nalish – mintaqaning transport jihatidan o'zaro bog'liqligini

mustahkamlash va tranzit salohiyatini ro'yobga chiqarish.

Markaziy Osiyoning transport tizimi yaratilayotgan zamonaviy logistika infratuzilmasidan foydalangan holda mintaqa ichida uzluksiz kommunikatsiyani ta'minlashi, shuningdek, tobora ortib borayotgan tranzit oqimlariga samarali xizmat qilishi lozimligi ta'kidlandi.

Uchinchidan, mintaqamizning uzoq muddatli manfaatlarini hisobga olgan holda, energetika sohasidagi hamkorlikni kengaytirish zarurligi, O'zbekiston qayta tiklanuvchi energiya manbalarining ulushini oshirish, zamonaviy energetika infratuzilmasini yaratish borasidagi qo'shma loyihalarni amalga oshirishga tayyor ekani ta'kidlandi.

Mamlakatlarimizning ulkan turizm salohiyatini amalga oshirish yana bir istiqbolli yo'nalishdir. Davlatimiz rahbari buning uchun Markaziy Osiyoning yagona, ko'pchilik taniydigan turizm brendi, mintaqa uchun umumiy bo'lgan jozibador turizm mahsulotlarini shakllantirish lozimligiga e'tibor qaratdi.

Shavkat Mirziyoyev suvdan foydalanish borasidagi muammolarni hal etishga doir o'zaro kelishilgan yondashuvlarni ishlab chiqishni taklif etdi, Afg'onistonda tinchlik, milliy murosa va iqtisodiy tiklanishga erishishga ko'maklashish yo'lida mintaqa mamlakatlarining sa'y-harakatlarini muvofiqlashtirish muhim ekanini ta'kidladi.

Markaziy Osiyo davlatlari delegatsiyalarining kengaytirilgan tarkibdagi muzokaralarida xavfsizlikni mustahkamlash, davlatlarimiz o'rtasidagi savdo to'siqlarini bartaraf etish, mintaqaning mavjud ulkan iqtisodiy salohiyatidan foydalangan holda sanoat kooperatsiyasini yanada kuchaytirish, energetika infratuzilmalarini modernizatsiya qilish va hududning tranzit imkoniyatlarini kengaytirishga qaratilgan yirik loyihalarni ro'yobga chiqarish masalalari ko'rib chiqildi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev ikkinchi Maslahat uchrashuvining o'tkazilishi manfaatlarining o'zaro mushtarakligi, mamlakatlarimiz mintaqaviy taraqqiyotning eng dolzarb masalalari bo'yicha ochiq muloqot va birgalikda qarorlar qabul qilishga tayyor ekanini yana bir bor yaqqol tasdiqlashini ta'kidladi.

Uchrashuvda tomonlar hududlar darajasida faol almashinuvlar va muloqotni qo'llab-quvvatlash, ilm-fan, ta'lim, turizm, madaniyat va sport sohalarida qo'shma tadbirlarni muntazam o'tkazishga kelishib oldilar.

Markaziy Osiyo asrlar davomida qardosh xalqlar tinch va totuv yashab kelayotgan jahondagi kam sonli mintaqalardan biridir.

Sammitda mintaqa davlatlari rahbarlarining maslahat uchrashuvi formatidagi har yillik sammitlar shu jihatdan g'oyat muhim ekani ta'kidlandi. Shuni alohida qayd etish

kerakki, Markaziy Osiyo davlatlari bugunga kelib oliy darajadagi mintaqaviy muloqotni rivojlantirishning sifat jihatidan mutlaqo yangi bosqichiga ko'tarildi.

Sammit yakunida Qo'shma bayonot qabul qilindi hamda Maslahat uchrashuvlariga tayyorgarlik ko'rish va uni o'tkazish reglamenti ma'qullandi.

Turkmaniston Prezidentining taklifiga binoan davlat rahbarlari Qozog'istonning Birinchi Prezidenti – Elboshi Nursulton Nazarboyevni Markaziy Osiyo davlatlari rahbarlari Maslahat uchrashuvining Faxriy raisi etib bir ovozdan sayladilar.

Markaziy Osiyo davlatlari rahbarlarining navbatdagi Maslahat uchrashuvi kelasi yili Qirg'izistonda o'tkaziladi.

Ommaviy axborot vositalari vakillari uchun brifingda Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev muzokaralar an'anaviy do'stlik va o'zaro anglashuv ruhida o'tgani, davlat rahbarlarining mintaqada ishonch va yaxshi qo'shnichilik muhitini yanada mustahkamlashga bo'lgan intilishi va qat'iy siyosiy irodasining yaqqol ifodasi bo'lganini ta'kidladi.

Samarali muzokaralardan so'ng Markaziy Osiyo davlatlari rahbarlari Ko'ksaroy qarorgohidagi Faxriy mehmonlar xiyoboniga ko'chatlar o'tqazdi. Bu daraxtlar O'zbekiston, Qozog'iston, Qirg'iziston, Tojikiston va Turkmanistonning mustahkam do'stligi va hamkorligi ramzi sifatida yonma-yon o'sadi.

Kunning ikkinchi yarmida davlat rahbarlari Islom Karimov nomidagi ilmiy-ma'rifiy yodgorlik majmuasiga tashrif buyurdi. O'zbekiston Respublikasining Birinchi Prezidenti haykali poyiga gulchambar qo'yib, uning yorqin xotirasiga hurmat bajo keltirdi.

Shu bilan Markaziy Osiyo davlatlari rahbarlarining Maslahat uchrashuvi yakuniga yetdi.

O'ZA